

LITERATURA

ARTS

CIENCIES

Periòdich catalanista

SURT ELS DIJOUS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plaça del Teatre, 6, entresol.

NÚMERO CORRENT. 20 CÈNTIMS

» ATRASSAT, AB FOLLETINS. . . 40 »

» » SENSE FOLLETINS. 25 »

SUMARI:

Altres cop els Jochs Florals, per Lluís Via.—Toros y pa . . , per Joan Romeu.—Congrés esperantista de Boulogne-sur mer, per Alfons Sabadell.—Pàgines festives, per Alexandre Font.—Teatres, per Emili Tintorer.—Notes bibliogràfiques, per R. Miquel y Planas.—Noves

FOLLETÍ:

LES TENEBROSES, per Rafel Nogueras y Oller.—Plech 24.

HISTORIES D'ALTRE TEMPS (narracions dels segles XIV y XV.—Plech 4.

ALTRE COP ELS JOCHS FLORALS

No pera conciliar voluntats que a nostre entendre, en el terreny verament literari y artístich may poden ni deuen estar en pugna (puig tota honrada manifestació d'art mereix el respecte dels homes d'elevades mires), sinó pera evitar que precipitacions, apassionaments y *arreglos* d'última hora puguin com l'any passat fer mala obra en l'acte de designació del Consistori dels Jochs Florals, ens reunirem el passat dijous en la «Lliga Regionalista» varis individus del Cos d'Adjunts. Els de JOVENTUT que hi forem convocats hi assistirem ab el bon desitj de contri-

buhir a que en la candidatura que's formés hi poguessin estar representades varies de les manifestacions y tendENCIES qu'en nostre moviment literari s'observen, y això creyèm que s'ha lograt, puig després de rahonada discussió s'acordà la següent candidatura, que serà presentada en la Junta que'l Cos d'Adjunts deu celebrar dintre poch dies:

Miquel Costa y Llobera, pbr., Ferrán Agulló y Vidal, Lluís B. Nadal, J. Miret y Sans, J. Pous y Pagès, Geroni Zanné y Pompeius Creuher.

Nosaltres, que acordarem votar aquesta candidatura, pensèm que aquells lectors nostres que sien adjunts assistiràn a dita Junta y la votarán també, tenint en compte l'amplitut de criteri en que ve inspirada y no oblidant que'ls noms que la integren són d'innegable significació en els diversos genres de nostra literatura catalana, cada dia més rica en belles manifestacions. Emperò això no vol dir que no poguèm errarnos, donchs nosaltres no tenim pas la exclusiva de fer candidatures, ni ens vantèm pas de veurehi més clar que'ls altres. Si apoyèm lo qu'estimèm encertat y just, no'ns creyèm en el cas d'imposarho, y declaranto així entenèm afavorir la esmentada candidatura, molt més que ponderant ses excelencies a tot estrop. Qui com nosaltres pensi, que voti ab nosaltres.

Ens cal consignar que, una volta fetes per

nostra part les objeccions que creguerem del cas en la reunió de que fem esment, sols sentirem que no fossin en major número's reunits pera que més opinions poguessin exposarse y més tendències hi pogués haver representades dintre la candidatura. No aleguin, els qui ab ella no estiguin conformes, que suposa un excés de zel en algú el fet de convocar a varis adjunts a reunió particular avans del dia de la votació general. Tothom pot ferho, tothom es ben lliure de proposar tantes candidatures com tingui a bé. De manera que, si per animositat contra determinats elements als qui fins ara s'ha atribuït la hegemonia dels Jochs, algú deixà d'acudir a fer valdre la seva opinió malgrat haver-sel convocat, aquest tal donà proves d'una intransigència que no'ns plau, y, encara qu'estigué en son dret, tal vegada no compli son dever. En cambi, vista la escassetat dels elements joves qu'enguany sols estaven representats per nosaltres en la reunió de que parlèm, se'ns acut preguntar: La convocatoria de que nosaltres forem objecte ¿se feu extensiva a tots els adjunts que literariament representen quelcòm? ¿Se comptà ab tots els que, més d'una volta, han proposat l'adopció de radicals reformes en nostres Jochs Florals pera llur regeneració? ¿O bé's prescindí d'ells *en lo possible* pera no evolucionar massa, es a dir, pera que'ls motllos vells, si s'aixamplen un xich, no arribin a trencarse?

Heus aquí el nostre dubte, que confessèm llealment perquè'ns repugnaria guardarnos-el dintre, tant com ens doldria descobrir procediments equivochs en persones que, si en art y en Catalanisme no pensen com nosaltres, a nosaltres s'han dirigit ara dantnos una mostra de consideració a la qu'hem correspost ab tota atenció y ab tot respecte.

Y, corresponenthi, hem vist ab goig qu'en la candidatura pera qual confecció se'ns cridà, hi hagin sigut incloses representacions de les tendències literaries modernes que nosaltres patrocinem.

Ara als joves toca fer lo restant, això es, treballar més y cridar menys. ¿Per què no han d'ésser ells els qui ab temps y abseny convoquin també als adjunts, no sols pera conjuinar candidatures, sinó pera fer quelcòm més trascendental y de major profit; quelcòm que vagi a la entranya de la institució pera

rejuvenirla, treyentla de les urpes de la rutina que la oprimeixen y conseqüen; quelcòm que afecti a uns estatuts ja fòssils, que abolixi inútils encarcaraments, y ens lliuri de fer mestres en gay saber de llautó, y de celebrar cerimonies d'encàrrech .. car si això fou un temps manifestació espontania d'un poble ayment de la bellesa, avuy apareix sovint com un precedent perjudicial, o resulta imitació servil y ensopida. Si no som creadors, si altra cosa no sabem fer que imitar, no som pas dignes néts d'aquells avis nostres que realisaren l'obra llur. No n'hi ha prou ab honrar aquesta obra: cal també fer obra pròpia, y això podèm y devèm ferho. Però mentres no ho fem, mentres no regenerèm els actuals Jochs que tant de bè han fet a la causa de Catalunya, o no'n sapiguem crear d'altres que responguin millor a l'estat actual de nostra cultura, mentres siguem petits, no tenim dret a burlarnos de petiteses.

Recordemnos que moltes vegades qui destrueix ho fa sols pera que quedi dissimulada sa impotencia pera edificar.

LLUÍS VIA

TOROS... Y PA

De la vida

Així parlà ma germana Maria:

«Tu ja la coneixes la bona amistat d'infantesa que'm lliga ab la Enriqueta, y la gran part que prenh en totes les seves penes... y d'ella vull parlarte avuy, germà meu, com te n'he parlat altres vegades. Prou estàs *enteral* de que després del seu inconcebible casament, el que vaig reprobar ab totes mes forces, per la disparitat de races, d'educació, d'edat, de gustos, varem estar allunyades tant moralment com materialment l'una de l'altra uns quants anys. Ella, cegada devant de la passió que inspirava, malgrat la seva natural inteligencia, no volgué acceptar mos concells qu'eren també'ls de la seva mare y germans, y sense fenyir ab mi — per això — va restar molt temps sense donarme noves seves. D'ella jo'n sabia per la seva mare, que com jo havia vist clar l'abim en que — a gratient — se llençava la Enriqueta.

Fins dos anys més tart no m'escrigué ella desde aquell erm y desolat poblet de Castella, hont havia anat a parar un dia, entre

els cent canvis de residència als que'ls obligava'l petit y miserable *empleo* del marit. Allí hi acabava d'enterrar el filllet deses entranyes, el fruyt malaltic d'aquella incomprendible unió, y les guardaré sempre aquelles planes de dolor y desesperació que'm partiren l'ànima. Aquell sofrir tingué resó en mes entranyes de dona y de mare, y sentintla sola, vaig ferla venir al meu costat. Aquí, durant unes quantes setmanes, revisqué quelcòm de l'ambient d'altres temps de ditxoses recordances. Y resignada, refeta, va entornarsen aprop d'ell, del seu marit de qui estava enamorada, encara que, com avergonyida, semblava que s'ho volgués negar fins a n'ella mateixa; aprop d'aquell home gayrebé una criatura pera ella, que duya en sos ulls negres el foch del sol d'aquelles terres hont havia nascut, y en ses manetes suaus y fines y en sos llabis molçuts, les caricies qu'a n'ella la doblegaven y la sotmetien.

Ella no la volia confessar la seva feblesa, però que aviat la vaig comprendre! — Es que vull un fill — me deya enganyantse ella mateixa; — vull un fill, un altre fill més fort, més sa que'l qu'he perdut! —

Pobra dona! El fill no havia vingut, per sort.

¿Què havia de fer al món el fill d'aquell malaltic y esquifit descendent de sang blava, d'aquell *fi de raça* petit, escanyolit, de pit enfonsat, ab mans y peus de dona, blanch de pell y ros de cabell, d'esperit mandrós y sang feble, quins ulls solament s'encenien atiats pel desitj de la femella o pel fruhiment dels sorollosos plahers, de les *juergas* a l'estil de la seva terra?...

A força de viure aprop d'aquell ésser, la Enriqueta havia fet també greus transformacions, fins a semblar a voltes tota una altra dona. Jo veyia com la seva fina percepció d'altres temps minvava de dia en dia.

Prop meu, encara tenia sovint algun d'aquells esclats de bon sentit y delicadesa que tant ens havien unit en nostra primera joventut, però eren esclats solament; car aviat requeya en aquells prejudicis y errades conviccions, qu'ell li imbuïa ab son petit criteri de *empleat* del govern, sense instrucció, sense ideals, sense concepcions serenes.

Per altra part, la penúria en que materialment vivia la pobra dona — en altre temps

acostumada al fruïr de totes les bonances de la vida, — la eterna lluyta per la existència, les engunies, els torments per la manca de diners — car el sòu d'ell, ja de si mesqui, era reduhit per un fort empenyo, — la tenien com atuhida.

Ell, entre les hores d'*oficina*, quan no tenia diners o companys que'l convidessin, se passava a casa seva'l temps, estès demunt del llit, el *cigarrillo* als llabis, dormint o bé llegint noveles estúpides, inverosímils y malsanes. Mentres tant ella, els braços creuats a la cintura, desencotillada, romania sens esma, gronxantse mandrosa en el balanci bonyegut de l'esquifit menjador, en ple dia de sol y llum, allavors que a son entorn el moviment de la vida, del treball y de la endreça s'ohia per tot el vehinat.

Y el seu pensament se'n anava pels viaranyes de les eternes remembrances laç y adolorit, per la vesslúm de sa vida inútilment, tristament perduda; y's trobava sense força pera una reacció, sense coratge pera la lluyta, pera obrar ab una decisió clara y concisa.

Molts cops jo li havia cercat ocupacions dignes d'ella, en que esmersar profitosament les llargues hores del dia.

Prou les acceptava, de moment, y fins ne semblava tota contenta, mes allò durava poch. Al cap d'uns dies, d'unies setmanes tot lo més, ja començava a queixarse de tot, ab gemechs amarchs; creya sentirse malalta, y tenia accessos folls de desesperació, malehint la existència que duya, bo y acceptantla, per això, ab totes ses baixeses y miseries.

Per fugir de la soletat d'aquell piset trist y mal endreçat, venia cada dia a casa, hont se passava hores y més hores regirant llibreries y devorant planes y planes, allargada de tot son gran cos en una breçadora, sense coratge o sense comprensió pera dirme:

— Maria, ¿vols que t'ajudi en la feyna que fas? —

A primeries jo'm frisava, me posava níviosa, contrariada de sentir aprop meu aquelles energies, adormides, de dona intel·ligent, qu'en altre temps tan seriosa instrucció havia rebuda y a qui ara veyia dedicada a lectures vanes, frèvoles, excitadores; y quan jo no'n podia més, li prenia'l llibre de les mans renyantla ab certa tendresa rondinada-

ra, y li posava als dits l'agulla enfilada, clavada en la feyna útil.

Trevallava una estoneta, si, però jo comprenia qu'era sense gust, sense voluntat, sospirant y queixantse de la vista, de la llum, de qualsevol cosa que li era un pretext.

Y després jo les tenia de desfer aquelles puntades fetes sense solta, com d'esma, mal girbades, tortes les costures.

Mes la estimava y la planyia perque son cor era tot bondat y tot feblesa, y com sabia que sols aprop meu s'oblidava de les seves cabories y de les seves recances, l'aconsolava, l'amparava ab el meu afecte, sens amargarli molts cops la meua opinió sobre la seva trista situació y manera d'ésser y de fer.

Y tot sovint menjava a casa meua ab un apetit envejable y sanitos, perque ell, molts dies, no tornava al niu fins a la matinada.

A n'això la Enriqueta ja s'hi havia anat acostumant, y totes ses energies semblaven baubes, esmortuhides, finades. Quan, els darrers dies del mes, el diner mancava a casa, era ella qui el buscava: ell may. El descendent de les nobles nissagues castellanues no's rebaixava a tant; era trevallador dintre del seu càrrech, y honrat pera no pendre indegudament res que no li hagués pertenescut.

Mes...

Jo recordo un vespre de l'hivern darrer: m'estava assentada dintre d'una de les bones botigues de la Rambla, esperant que m'arribés el torn d'ésser atesa entre la munió de compradores, y, d'alli estant, el vegi a n'ella a la part de fóra, tot rialler, fent bracet ab un company, el barret enderrera, els ulls brillants, les dents blanques, enronçant dues boniques y presumides menestraletes que s'estaven boca-badades devant de les riqueses dels aparadors.

Sentia a n'en *Manolo* riure y fer gresca ab les noyes que's deixaven amohinar, rialleres, cofoyes d'haver cridat els desitjos d'aquell parell de senyorets castellanues que'ls florien tantes boniqueses a cau d'orella.

La broma durà bella estona y fou de bon color—tractant d'unes lliga-cames totes enflocades y guarnides,—fins que les modistetes, si les eren, seguiren llur camí, duhent als talons aquells dos *Tenorios* de carrer.

Aquell dia la pobra Enriqueta havia plorat molt sobre la meua espalla, recordant

altres temps, mentres m'ensenyava'l calçat destroçat, les faldilles esmolades... y jo l'havia consolada tant com havia pogut, distrent-la y fins deixant-la esperançada...

Y m'espurnejaren els ulls de coratge, y vaig sentir impulsos de córrer darrera d'aquell inconscient y d'increparlo, y... Deu me perdó! però per egoisme, si, per egoisme que fou breu, sortosament, vaig sentir el desitj d'allunyarme per sempre d'ells, fins d'aquella desgraciada sense voluntat més que per plànys y gemegar sobre sa propria feblesa.

L'endemà, com de costum, va tornar a casa, més contenta, ab el vestit nou y les sabatetes lluhentes.

—Anit en *Manolo* va tornar a les dues... Tenen moltíssima feyna a la oficina ab el fi d'any. *Figurat* qu'en tot el dia no se'n pogueren moure, y alli meteix se feren dur el sopar. Tinch una por de que'm caygui malalt!... Trevalla massa, y com qu'es tan delicat!...—

Vaig tombar el cap perque no'm pogués llegir en la cara lo que jo sentia.

Renyida ab sa familia per causa de son casament, no tenia ningú més que jo que la estimés y la planyés, perque ningú més la comprenia. ¿Còm havia jo de deixarla abandonada a n'ella meteixa?

Y mira, germà, tu que sempre vas cercant motius de fer córrer la ploma, vull comptarte lo d'ahir perque'n facis la que vulguis.

En el salonet de casa s'hi aplegaven com sempre, en dies de festa, alguns fidels amichs de tota la vida. A última hora del vespre arribà en *Manolo* tot elegant, aixerit, els ulls brillants, la boca somrihenta. Venia—cosa no acostumada—a cercar sa muller que havia passat el diumenge a casa.

—¿De dónde viene el caballero tan risueño y satisfecho?—vaig preguntarli, un poch sorpresa de veureli la cara talment animada.

—¿De los toros!—respongué tot cofoy, as-sentantse.—¿De los toros, señoral... ¡Ah!... ¡Esto es sublime! ¡Vaya, que no hay nada en el mundo que se le pueda compararle!... Yo por los toros dejaría de comer, de beber ¡qué sé yo!... ¡Qué corridal! ¡Pero qué corrida nos han dado hoy!... ¡¡Qué arte!!...—

Y saccejant el cap de dretra a esquerra, se li encenien les galtes y li espurnejaven els ulls.

Y quan senti que tothom el contradeya fent valdre opinions serenes y serioses, ab nobles arguments d'humanitat, de cultura, de civilisació, quan veyá caure a terra ses exclamacions d'entusiasme, no sabia contestar altrament que ab això:

—¿Y el arte, señores? ¿Y el arte? ¡Bah! Ustedes no entienden de eso... Hay que tener sangre torera.—

...Al moment d'anarsen la seva *sangre torera* degué commoures devant de quelcòm qu'era una temença, una inquietut pera l'endemà.

S'apropà a sa muller, y fentli un signe del ulls cap a mi, li mostrà dissimuladament la mà dreta, en que'ls dits closos se refregaren llestament contra'l polser.

Sense qu'ell se n'ataleyés, les seves actituds, els seus moviments y les breus paraules que'ls seguien no m'havien passat inadvertits. La vegi a n'ella esgroguehirse un poch; un lleu núvol trist li ensombria la cara, y apropantsem m'agafà del braç — baix pretext d'anar a posarse'l sombrero pera marxar, — enduhentsem del saló.

— Escolta, ma bona amiga: desd'ahir que no hi ha un quarto a casa... ni un quarto! Jo'm creya qu'en *Manolo* encara'n tindria y... no... Y encara manquen quatre dies per'acabar el mes...—

May li havia negat res, y no vaig voler començar allavors... ¿Per què? Què sé jo!... Si'm feya tanta compassió, pobretal! Però ab el cor estret y un nus a la gola—barreja de llàstima y de coratge,—li vaig donar lo que necessitava.

Quan vaig despedir al matrimoni a la porta de casa, ell tenia encara'l posat tot rialler, y referintse a la conversa, m' digué:

—¿De modo que no quiere usted darme la mano, señora enemiga de la sangre torera?...—

—¡No! ¡no! — diguí amagant la mà y ab un somriure forçat. —¡No! No la merece usted una mano catalana dentro de las suyas. Se la daré cuando no aplauda tamañas barbaridades...—

Esclafi una gran riallada...

—Ya está visto que no tiene usted sangre torera... ¡Qué lástima!—

Ay, no! *Sangre torera* no'n tinch, gracies a Deu! Però en aquells moments, veyentlo baixar la escala repenjat amorosament al

braç de sa muller, que li pujava més d'un pam d'alçada, vaig sentir impulsos gayrebé... sanguinaris, un desitj selvatge de destruhirlos... y tancantme en ma cambra, arreconada en l'angle del sofà, vaig deixar lliurement córrer mes llàgrimes, plorant sobre aqueixes irremediabls miseries de la vida.»

Així parlà ma germana Maria.

JOAN ROMEU

CONGRÉS ESPERANTISTA DE BOULOGNE-SUR-MER

Dimars, 8 d'agost.

En aquesta diada y a les 9 del matí tingué lloch en el teatre la segona reunió general.

Al obrirse la sessió'l doctor Zamenhof demanà que's nombrés un president que pogués tenir més llibertat qu'ell, dirigint les discussions importants que's tenien de tractar.

Conformantse a son prech, els assistents nombrarem al rector de la Universitat de Dijon, senyor Boirac, el qui a son torn demanà que's completés la mesa ab un representant de les diferents llengües allí congregades.

Pujaren a les taules un italià, un alemany, un anglès, un bohemí, un suís, un suec, un espanyol, un belga, un polach, un rus, un americà, un holandès, un català, un flamench, un noruec, un finlandès, un escocès, un maltès, un irlandès, y senyores Bergier, Junck y Schafer.

Se tractà de varis assumptos concernents a la llengua y a son desenrotlló, y s'acordà formar un comitè de llengüística ab el doctor Zamenhof a son front com a conceller, no com a quefe.

A l'ordre del dia hi figuraven els punts següents:

1.er La millor manera de parlar esperanto.

2.^{on} Necessitat d'introduhir la llengua esperanto entre'ls joves.

3.er Les lletres accentuades.

Al tractar el primer punt, com era natural, el doctor Zamenhof prengué la paraula fent notar que algunes nacions no coloquen bé l'accent, carregantlo en l'última sílaba en lloch de la penúltima, com deu ésser, així com també alguns se mengen l'última sílaba, gran defecte tractantse d'una llengua ahont precisament el final es lo que dona la verdadera significació a les paraules.

Com a model de pronunciació'l doctor Zamenhof pregà a la senyoreta italiana Junck que digués quelcòm, y aquesta llegí la poe-

sia *La Vojo* (El Camí), essent molt aplaudida al final.

Dech fer notar de pas que'ls italians y els espanyols són els que tenen més bona pronunciació pera l'Esperanto, com així ho reconegueren els assistents al Congrés.

Llarch rato's discuti sobre pronunciació de diferents lletres, convenint tots en que això eren sols detalls, puig tots s'entenien perfectament malgrat les petites diferències.

El jove senyor Privat, representant de la joventut suïssa, feu un magnífic discurs demostrant que'l pervenir de la llengua està en mans de la joventut, y qu'es necessari no deixar de mà aquest punt important y de gran valua, puig no hi ha dubte que l'element jove es el més apropiat pera desenrotllar la idea així com pera posarla en pràctica.

Mr. Boirac, parlant no com a rector ni com a president, sinó com a particular, feu notar que creu indispensable la introducció en les escoles de la llengua Esperanto, citant els punts ahont ja es posada en pràctica aquesta idea, y que són:

Boulogne-Sur-Mer, Saint-Omer, Amiens, Nantes, Dijon, Auxerre, Sémur, Banne, Auxonne, Tournon, Nantua, Bourg, Narbonne, Nancy y Roches.

La tercera qüestió, una de les més importants, això es, la de les lletres accentuades, accents que'ls americans del Nord desitjarien veure desaparèixer, donà lloch a llarga discussió, convenintse en que treure'ls accents seria canviar el modo d'ésser de la llengua. S'acordà que la comissió nombrada estudiés l'assumpte.

Crech que'ls americans no insistiran més sobre aquest punt, perquè'l motiu principal era que les màquines linotípiques ab que componen als Estats Units no tenien lletres accentuades com exigeix l'Esperanto; emperò tinch entès que avuy a París se'n han confeccionat portant dits accents. Si això es, com crech, ja un fet pràctic, no hi ha per què fer cap canvi.

Al acabar-se la reunió's tingueren notícies de París dihent que'l govern francès havia decidit nomenar cavaller de la Legió d'Honor al doctor Zamenhof. Inútil dir ab quina alegria's rebé aquesta nova, que fou festejada ab Champagne al Gran Cafè al acabar-se l'acte.

A la tarda's visità'l port, y a les tres ens dirigíem cap a Le Portel, petita platja a una mitja horeta de Boulogne, hont s'hi troba reunida una gran colònia estrangera.

Impossible detallar lo qu'es Le Portel; cal veureho pera fersen una idea cabal. Més que una platja de banys, sembla una decoració de teatre hont els millors escenògrafs haguessin desplegat tot llur talent. Quina infinitat de notes brillants! Quins colors! Quin moviment! En una paraula, posat allí, en

mitj d'aquell bullici, un se creu transportat a un altre món.

Alguns dels assistents tornaren a Boulogne ab el tramvia elèctric; els altres a peu, seguint la encantadora platja y tot admirant la hermosura del paisatge, hi ferem també cap.

Al tornar tingui la dita d'anar ab el doctor Zamenhof, ab qui vaig parlar llarga estona, tractant de varies coses y entre elles dels desitjos y aspiracions de Catalunya.

L'última part del programa d'aquest dia era *Lauvola kaj senprograma koncerteto*. (Concert sense programa y segons gust), això es, que tots els que ho desitgessin podien pendrehi part. Fou un verdader èxit. Tots els que cantaren o declamaren ho feren molt bé, haventhi hagut alguns números veraderament curiosos e interessants.

A mitja nit terminava'l concert, despedint-nos els uns dels altres ab la típica frase:

Ghis (i) la revido. (A reveure.)

—
Dimecres, 9 d'agost.

Aquest va ésser l'últim dia del Congrés, si bé les festes duraren fins el diumenge, 13.

Els dies 10, 11, 12 y 13, havent sigut consagrats al viatge a Anglaterra, seran el tema de l'últim d'aquests resums qu'he vingut publicant a JOVENTUT y que foren interromputs durant alguns números per haver tingut d'ausentarme.

Com de costum ens reunirem en el teatre, obrintse la sessió a les 9 del matí, baix la presidència del senyor Boirac.

El president demanà que s'ampliés el comitè fins al número de 70 individus, nomenant-se alguns nous representants quals noms havien sigut oblidats. Entre altres se nomenà als senyors Beaufront, Boirac, Bourlet, Cort, Fructier, Huet, Meyer, Moch, Benoit, Pelletier, general Sebert y Guilbaut.

El comitè nomenat té sols caràcter interí; el definitiu s'acordarà més endavant, formant-lo's elements de més valua entre tots els escollits previsorament.

El punt capdal de la reunió era escullir el lloch ahont se verificaria'l segon Congrés. Varies foren les proposicions. Els uns creyen que devia tenir lloch a Anglaterra, els altres a Suïssa.

Vistes les diferents observacions que's feren, y, després de llarga discussió, s'acordà que'l comitè nomenat estudiés la qüestió y que decidís del modo que cregués més útil pera la causa Esperantista.

Varies punts se tractaren, poch importants pels lectors, si bé interessantíssims pels que ja militem baix la bandera verda de l'Esperantisme.

(1) Per manca de lletra accentuada s'hi posa la h.

El president M. Boirac, després de la lectura de la declaració del doctor Zamenhof que's llegí de nou a fi y efecte de que tots la tinguessin ben presenta, s'alçà y digué:

«El Congrés de Boulogne es una gran fetxa en la historia de l'Esperanto. ¿Se necessitava una experiencia decisiva? Està ja, donchs, feta, després de les reunions que acaben de tenir lloch durant els dies passats.»

Detallà's punts culminants que's ventilaren durant el Congrés, y afirmà que l'èxit obtingut se deu principalment al senyor Michaux, president del grupo de Boulogne, així com a sos col·laboradors.

El senyor Michaux l'interromp dihent que'ls dies que acaben de passar jamay s'esboiraran de sa memoria.

El doctor Zamenhof s'alçà, y dirigintse a tots els presents, digué que s'abstenia de parlar, demanant tan sols a tots els que han tingut ocasió de tractarlo durant el Congrés que li miressin la cara; en ella certament veurien l'estat del seu anim y llegirien lo que la seva boca no podia dir, per mancarli les paraules.

Una salva unaním d'aplaudiments, junt ab crits de *¡Vivu Zamenhof!* *¡Vivu Esperanto!* *¡Vivu nia kara majstra!* donà fi a l'acte, alçantse la sessió.

A les nou de la nit tingué lloch un concert improvisat, que tinch per un dels més notables que's verificaren, puig malgrat no estar organitzat, poguerem apreciar les bel·leses preparades per molts dels esperantistes, que'ns tenien disposta la sorpresa de donar a conèixer treballs inèdits.

A mitja nit terminà l'acte ab el cant dels himnes *L'Espero* (La Esperança) y *La Vojo* (El Camí), quedant tots els assistents corpesos, sobre tot veyent que l'instant de la dispersió era proxim y que acabava pera tots la ditxa fruhida durant tants dies.

ALFONS SABADELL

PAGINES FESTIVES

TEMPESTAT

La senyora Aurora, la dispesera del primer pis, està ressentidissima ab la senyora Carme, la vehina del quart, per haverla aquesta bescantada a cà'l forner; per altra part la llevadora que viu al segon guarda un vagó de rencunia a la estadanta del tercer d'ençà d'unes qüestions que varen tenir al safreig del terrat, disputantse'l dret a rentar.

Cada dia al pati se sent alguna paraula ofensiva per una o altra de les vehines, els ànims van excitantse cada vegada més, el cel... del cel-obert comença a ennegirise, el

baròmetre baixa constantment fent témer que arribi al pou; la tempestat es imminent.

La senyora Carme's posa a espolçar una alfombra a la finestra, lo qu'es, com si diguessim, la gotellada precursora dels llamps y trons y pedregada, puig la senyora Aurora que cova en son pit bon xich abultat un rencor extraordinari contra la senyora Carme, aprofita la ocasió pera expelir de son cos tot el veri que fa temps se li passeja per venes y arteries.

—Ay que bonich es això! Treure la porqueria de casa pera tirarla a la dels altres!

—...

—Això es propri de dònnes nètes!

—...

—Vaja, no faci el desentès! ¿Que n'hi ha per gayre d'aquesta comedia?

—Miri, no volia contestarli perque ab persones de poch més o menys no s'hi poden tenir paraules, però ja que'm fica'ls dits a la boca, dech dirli qu'estich a casa meua y a qui no li agradi lo que faig que ho deixi.

—Quin modo de contestar! Això no es barra, això es tota una verja.

—Faci el favor de no malparlar a ningú! En aquesta casa aviat no s'hi podrà viure; sembla que les vehines se facin la competencia en alleugerirse de modos.

Aquestes últimes paraules de la senyora Carme són les primeres pedres que comencen a caure, y si l'artilleria *granifuga* no entra aviat en funcions, la pedregada serà completa.

¿No ho deya jo? La llevadora del segon treu el cap a la finestra y encaranse ab la senyora Carme, comença:

—Escolti, escolti ¿vol fer la bondat de dir-me quines són les vehines que no tenen modos?

—Ab vostè no hi parlo, ¿ho sab?, y val més que's cuydi de la seva feyna y deixi estar als altres.

—Vostè lo que té es molt poca vergonya.

—Encara'm vindrà a insultar això. Sempre les veuréu així: qui més té que callar es qui més xerra.

—¿Qu'es lo que haig de callar jo, ¿eh?, mala bruixa?

—Vaja, dóna, que tot el barri ja ho sab.

—¿Qu'es lo que sab tot el barri?

—Que vostè va tenir amagada a casa seva

una noya qu'estava en estat compromès, y a fi de que'l vehinat no n'hagués esment la tenia tancada al rebost donantli per ùnich aliment sopes d'all fetes ab rosegons de pa.

—Això del rebost y de les sopes són dues solemnes mentides. En quant a lo de la noya si qu'es veritat que la vareig recullir. ¿Això què té que veure? Una desgracia tothòm la pot tenir.

—Si, tothòm menys vostè, mentres *gasti* aqueixa cara.—

En aquest moment la vehina del tercer pren part en la sessió. Ja tenim llamps a desdir!

—Senyora Carme, senyora Carme! Jo n'hi podria explicar alguna cosa del menjar que donava a n'aquella pobra infelixa.

—¿També vostè hi té de ficar la pota, xafardera?

—Vagi dibent xafardera. Més val això que no pas tractar al proxim pitjor que a les besties. Han desaber que aqueixa *llevadora-esguerra-crias* mantenia a n'aquella noya ab sopes fetes ab els rosegons de pa que les gallines ja no volien. Pobra xicotat! Nou mesos alimentantse ab deixalles de les besties de ploma!

—Mentida!

—Aquella criada que vostè tenia m'ho va contar tot.

—Tan embustera es vostè com ella.

—Arri allà, trujal

—Indecentat!

—Aviat que li tiro'l test de la tomaquera entre cap y coll!

—Tira, desvergonyida!

—Donchs té! —

La tempesta es horrorosa, fins a l'extrèm de complicarshi fenòmens meteorològichs com es la cayguda d'un aeròlit en forma de *tomaquera domèstica* que per poch fa miques de la llevadora del segon y que passa fregant el nas de la dispesera del primer.

El terrabastall que produeix el test al estrellarse contra les rajoles del pati, comunica a les *beligerants* més ardor bèlich encara. Totes criden alhora essent impossible poder entendre un sol dels apostrofs que's *dediquen*, encara qu'es fàcil endevinar que a conseqüencia dels meteixos ne deuen sortir mal parats els fisichs y lo qu'encara es pitjor: l'honra de les enfutismades vehines.

El senyor Marti, el propietari de la casa

que viu a l'entresol, al veure que les rahons li poden ocasionar desperfectes en la finca, pren la determinació d'exercir de pacificador y surt al pati ab anim de desfer la nuvolada.

—¿Qui ha estat que ha tirat aquest test? ¿Que no ho veuen que si arriba a tocar la claraboya la fa bocins?

Vostè, senyora Carme, retiris de la finestra al moment y no mogui més escàndol! Li adverteixo que si la cosa's repeteix la treuré del pis. No vull tenir llogaters ordinaris.

Y vostè, la del tercer, no cridi més y tanqui la finestra, dóna! Lo meteix que la senyora del segon, que també'm farà l'obsequi de deixarho córrer tot.

Per ultim dech dirigirme a vostè, senyora Aurora. ¿No ho sab qu'els disgustos poden donar mals resultats pera la salut? Dèixiles estar a les vehines y no s'encaparrin ab tafaeries, que les enrabades no li convenen. —

Les paraules del propietari produeixen el seu efecte: al moment deixa de tronar, poch a poch va minvant el ruixat fins que no cau ni una sola gota, els núvols van esvahintse, surt el sol més esplendent que avans, els aucells... de les gabies, reflen saludant la tornada de la normalitat, y el senyor Marti resta immòvil al mitj del cel-obert, lo meteix que l'Arch del seu Sant després de la tempestat.

ALEXANDRE FONT.

TEATRES

ESPECTACLES-AUDICIONS GRANER. — COMÈDIA D'AMOR. — IL TRIONFO.

La primera vetllada va representarse *Alkestis* d'Eurípides. Res més punyent que la tragedia — alguns n'han dit tragicomedia perquè'l desenllaç es ditxós — del més humà, si exceptuem el còmich Aristòfanes, dels autors dramàtics grechs. Jamay s'ha descrit ab tanta senzillesa, ab tanta veritat y ab tant sentiment l'esperit de sacrifici y d'abnegació de que es susceptible un cor de dòna, de dòna enamorada. L'adorable y tendra Alkestis s'ofereix a morir per son marit. L'Eurípides canta un himne a l'amor de la esposa ideal. Ella sola pot fer el més gran, l'únic gran sacrifici humà, el sacrifici que ni el pare, ni la mare, ni l'amich són capaços de fer: el sacrifici de la propia vida quan la propia vida està començant, quan l'avenir somriu més rialler, quan el cor d'esposa, el cor de mare y el cor de dòna totjust han començat a flo-

rir, quan el sol a cada aubada li promet nous jorns de benhaurança. Y Alkestis plora tot això tan tendrament, ab tanta recança, que'ns fa endevinar tota la sublimitat del sacrifici. Y aquesta es la gran veritat. No joyosamente, com volen fernos creure que anaven els martres cristians y els héroes imaginaris de tot temps, al sacrifici, sinó ab llàgrimes als ulls y dol a l'ànima y protestes als llabis. Alkestis per un amor més gran sacrifica altres amors ben grans també encara que tant no ho sien, però protesta d'aquest sacrifici estúpit que se li exigeix. Y si es humana y senzilla y verdadera la tendra Alkestis, humans y senzills en llur egoisme són els seus pare y marit. Jamay tampoch s'ha pintat ab colors més veritables l'egoisme humà que tracta de justificarse inútilment enganyant als altres y enganyantse a si mateix. Jamay hem vist un déu més humà que'l déu Hercú, déu de la força, de l'activitat y del sentit pràctic, que menja y beu mentres els altres ploreu, que viu l'avuy puig queignorem el demà, y que, arribat el cas, obra mentres els demés se concreten a plorar. Déu que's riu dels altres déus perque'ls altres déus no són homes, y que's baralla ab la Mort y a la Mort venç perque la Mort es traydora y fuig devant dels que volen viure, dels que tenen energies pera defensar la vida. Y jamay tampoch uns chors tan humans, tan representants de l'esperit del poble, de l'esperit colectiu exaltantse y humiliantse, compadint y alegrantse, plorant y riuent, aconcellant y obediunt ab esclat si's vol, fins ab convicció, però en el fons fredament, passivament, ab aquella indiferencia tranquila ab que la generositat y l'egoisme humans dislessen els instints contraposats de les multituts.

Mes tot això y moltes altres coses que no dich perque l'espai me manca y qu'Eurípides canta ab una serenitat, severitat y majestat verament tràgiques, necessita a mon entendre un espai més gran que l'escenari d'un teatre, y necessita uns actors que per desgracia no tenim nosaltres, que per desgracia potser no té ningú. Per això jo continuo creyent, com vaig dir quan se va posar l'*Edip*, que les tragedies gregues, incloses les més humanes que són les d'Eurípides, millor se frueixen en el llibre qu'en el teatre.

Lo qual no obsta pera que l'esforç d'en Gual, dels pintors escenògrafs senyors Brunet y Pous y també dels actors, músichs y demés que intervingueren en el posat y representació de *Alkestis*, no sia ben lloable. Tot decorat de la escena y avant-scena pera'ls chors, trajos, armes y escuts, llum, música y accessoris, se presentà ab un coneixement de l'art grech ben precis. Evidentment, això no es una reproducció exacta d'allò en el sentit de presentar l'espectacle com els grechs el presentaven, però això que'ns han donat en Gual y en Graner es ben grech també en con-

junt y en detalls, sobre tot en detalls, pera'ls quals no s'han estalviat recursos ni coneixements. Un moment hi hagué, el de l'enterro de *Alkestis*, que resultà imponent. Els cants severos venint de lluny, el corteig de dol sever, les flors encatifant el camí, les actituds y els moviments dels actors y comparses, etc., foren elements combinats ab gran inteligencia y discreció. Sols mancava espai, molt espai. Llàstima d'espai!

Encara que la traducció en vers lliure es deguda al meu company de redacció en Salvador Vilaregut, se'm permetrà dir no més que la vaig trobar ben correcta y ben respectuosa?

«Està bé, està bé; molt bonich!» Això diu tothom al sortir de veure *El comte l'Arnau*. Quatre decoracions, tres d'elles (primera, segona y quarta, d'en Junyent, Moragas y Alarma y Vilomara respectivament) espléndides de color, de llum, de fantasia, y una (la terça de l'Urgellès) carrinclona, de castell de cartes; ermitans, pastors, soldats, mals esperits, un comte a dalt de cavall que fa por, tres filles que filen dintre la boyra, una mare que resa, llamps y trons. . música descriptiva, mitjanament descriptiva, y versos; versos d'en Carner, d'en Joseph Carner, el poeta, aquell poeta ¡ay! que

Es poeta, auell que vola
com roquer que no s'espanta,
com el núvol que s'escolta
les foscors d'un peixet d'aygua... (1).

Tot això ab cambiants de llum ben dirigits, constitueix l'espectacle-audició «El comte l'Arnau», qu'està bé, molt bé, molt bonich y res més. Del comte l'Arnau de la llegenda, zero Sols es gran, sols es dolent pera espantar criatures. Jo y molts com jo que no són criatures ens en haviem format un'altra imatge, un'altra idea del comte l'Arnau. De tots modos està bé, molt bé, molt bonich!

Les segona y tercera part de la segona vetllada de moda (entrada y butaca quasibé un duro, y dich això pera que's compregui que'l públich era fi y moral com l'espectacle) les constituïen el proverbi en un acte de l'Alfred de Musset *Es impossible pensar en tot*, y la rondalla popular, també en un acte, portada al teatre per en Sever de la Canto-nada (?), *La Fustots*.

El decorat de la primera, un interior, y més que'l decorat els trajos, els mobles y demés accessoris, d'un gust exquisit, d'una propietat que'm sembla impecable. En quant a la segona, també estaria bé si no fos la deco-

(1) Aquest versos no crech que s'en meus: els he escrit sugestionat. Si el lector creu qu'estàn bé y que, ademés d'estar bé, volen dir alguna cosa, que's pensi que són d'en Carner encara que no ho s'en.

ració de l'Urgellès, que fa parella ab l'altra de *El comte l'Arnau*, y si no fossin aquelles oques, pobres oques quals ales estiraven de dintre ab cordes de pou, sens dubte pera fer-nos entendre qu'eren oques ab trampa. Com que al final de la rondalla's transformen les cinch oques en cinch donzelles com cinch sols!

El proverbi d'en Musset no va agradar. El proverbi en si ja es llarch, cançoner, innocent e insubstancial, y com que'ls actors, especialment ells, no sapigueren alleugerir-lo ab una interpretació prou moguda, prou dúc-til y prou delicada, ens cansarem tot seguit y ens aburrirem de valent.

La rondalla, que ve a ésser *La venta fochs*, ens produhi un efecte semblant. Es tan puer-il e ignocentona la rondalla de *La Fustots!* El príncep blau que s'enamora de la por-quera, vull dir de la *oquera* puig guarda oques, no quan es lletja sinó quan porta vestit d'or—pillo, més que pillol—y la fada, Cel-lístia, y el traydorot Abim, y la marastra y germanastres, etc.. En fi, la rondalla de sempre, que fa adormir les criatures cansant-leshi la imaginació. Quina llàstima que no'n siguem tots de criatures encara!

En resúm, una sessió ensopida, mortal-ment ensopida.

¿Serà precursora d'altres? Molta por ne tinch, puig els programes s'endevinen fets ab un criteri ben estret y ben sever. Ja ho veurèm lo que succehirà, y fins aleshores es exposat fer judicis. Però no'm sé estar de fer alguna reflexió general a que'm donen dret les dues primeres representacions.

Perque es molt trist y en fa esvanir moltes d'esperances això qu'està passant al Princi-pal. Un home's presenta qu'es artista de con-ciencia y bona fe. Aquest home té diners y vol exposarlos fent art. ¿Voléu res més lloa-ble? No, sembla'l primer pas pera la regene-ració y enaltiment de l'art dramàtic català? Donchs res d'això. ¿Y sabéu per què? Perque aquest home, en Graner, es un home moral. Un home moral! Posem-nos a geure, quina són! Un home moral sols admet coses anti-gues, coses ja consagrades, o coses modernes que sien fetes a tall de les antigues, puig la similitut les consagra també. Y després, molta imaginació, molta fantasia, y poca veritat; xistos o bromes de capellà, es a dir, bromes tontes — y no dich porques, perque encara qu'en el genre diuen que són especialistes, sols les cultiven en terreny privat, — quèntos pera quitxalla, molts versos buyts, moltes paraules boniques, molt espetch de colors y molts somnis bells, molta ingenuitat, molta candidesa...

Un home moral ens fa *La Fustots* prenentnos per criatures. Sortosament no'n som y ens en rihem de les seves oques blanques. Y ell no comprèn que tenim motiu pera riuren-sen. Perque nosaltres, homes immorals, encara'n

patim d'aquells quèntos blaus qu'entafura-ven en nostra imaginació quan erem infants. Després hem vist que no n'hi ha de prin-ceps blaus, y que'l menjar sempre confitura embruta'l ventrell. Y aquelles fantasies ig-nocentes que l'home moral ens servi, em-matzinaren nostre esperit fentnos homes y ay! damiseles febles que reaccionem ab dol-lor al tocar les petites realitats tristes de la vida. Trobèm el pa salat y els homes lletjos. La petita Mercè voldria filar ab fus com les tres filles del comte, y guardar oques blan-ques com la Fustots de la rondalla de l'avia, perque li prometen el príncep blau: el rey vindrà. Y no ve. Sols ve un home. Qu'es trist el despertar de la ignocenta Mercè... Qu'es trist un home moral!

Y encara hi ha una cosa més estranya. Un home moral pot donarnos *L'Alkestis*, pot enganyarse a si meteix enganyant als demés homes morals. Un home moral *c'est la dupe* de la tradició y de les virtuts consagrades. En Graner no hi ha reflexionat sobre *L'Alkes-tis*. L'Eurípides fou un revolucionari, un—espantis, Graner—un ateu. *L'Alkestis* es una sátira tremenda, una burla sagnanta y conti-nua dels déus venerats per un gran poble. Naturalment, aquests déus no eren el nostre. Però es igual. El nostre encara nos'havia pre-sentat, mes els grechs no hi tenien cap culpa. ¿Es just felshi càrrechs perque's quedaren ab els déus de que disposaven? En essencia, donchs, Zeus, el déu primer, y Apol y Hèr-cul y tots els altres de qui l'Eurípides parla en sò de mofa, representen els principis, sa-grats pera l'home moral, de lo divi, de lo immortal, de lo que crea y destrueix, de lo que premia y castiga.

Y l'home moral no veu qu'es perillós ju-gar ab els déus dels altres, encara que sien déus grechs; no sab considerar que pot ésser contraproduhent el jòch, puig—demano per-dó pel arreglo—«Quan vegis les barbes d'uns déus afeytar, posa les del teu a remullar.»

Y moltes altres coses no veu un home moral.

Comedia d'amor, dos actes d'en Pompeius Creuhet, no es pas una verdadera comedia de costums en el sentit més elevat de la parau-la: es una senzilla joguina sense pretensions, que l'autor sembla hagi escrit pera passar el rato y pera ferlo passar al públich sense amohinos pera l'un ni pera l'altre. Si l'argu-ment no es nou—quatre germanes que's vo-len casar ab el seu cosinet, de les quals tres *treval·len* massa a la descarada y una, la gran, massa a la callada y es la que guanya y's casa—està desenrotllat ab bon gust y dialo-gat ab garbo. A pesar de lo qual l'obra inter-essa poch. Reduhida a un acte y convertida francament en *sainete* lleuger, encara que fos necessari carregar un xich els tipos y l'acció,

que per altra banda ja'n són massa considerats com a elements de comedia seria, guanyaria molt; quan menys faria riure més al públich, que ara sols riu de la comedia d'en Creuher le més groller, com es per exemple el final, que toca'ls limits de la caricatura.

No hi ha res pitjor que les mitges tintes. *Comedia d'amor* pateix d'aquest mal. No es comedia ni saynet, y té coses d'una y altre. No sabem si ens ho hem de pendre en broma o'en serio, si's tracta de sátira fina o de burla ignocenta, si l'autor se proposa pintar un quadro viscut de costums observades o senzillament fer riure a la bona de Deu. Quelcòm hi sobra y molt hi falta pera ésser una bona comedia; poch hi falta y molt hi sobra pera ésser una peça agradable que distregui al bon burgès.

En fi, si no podem fer grans càrrechs a n'en Creuher per haver fet lo que ha fet, ens podem doldre de que lo que ha fet no respongui a les esperances que'ls seus primers passos en el teatre'ns havien fet concebir.

—
Nihil novum sub sole; y, concretament, en el teatre tampoch hi ha res de nou. *Il Trionfo*, drama o comedia d'en Bracco, se troba en aquest cas. La desfeta dels amors platònichs, de la espiritualitat malaltica, y el triomf de la natura feconda, de la carn exigenta, qu'es el fons de l'obra d'en Bracco, s'ha tractat per molts pensadors y molts artistes. May com en aquest drama m'havia aparegut la idea tan serena, tan verdadera, tan harmònica. Lucio es un metge que sofreix una crisi de sentimentalisme. Haventse apassionat en l'estudi de la materia, la ciencia experimental no ha aclarit els seus dubtes, la seva sed de veritats no ha quedat satisfeta com ell voldria. Y una gran repugnancia per les grans miseries, els grans dolors y les grans llagues que la vida animal e instintiva li ha mostrat, ha invadit son esperit selecte. Anima superior y afnada, s'ha sentit ferit ab els bafs infectes de la realitat, ab les brutalitats impures de la vida instintiva. Ha estat malalt, malalt de fàstich; y de la malaltia n'ha sortit feble de cor, esbojarrat d'ànima. Y en tal situació se li apareix una dòna, una artista d'ànima escullida també, però a la fi, dòna. Y l'estima. Ella li apareix com l'ideal, com objecte ùnic digne en quí pot depositar els tresors de tendresa, de sublimes amors que vessen de la seva ànima. Però res de profanacions, res de contactes impurs, res d'amors carnals que prostitueixen, qu'empeteixen, qu'embruten els somnis bells d'una ànima serena. Y Lucio canta a Nova'ls seus amors romàntichs, la sugestion a les ardencies dels seus febreros somnis, conquereix espiritualment una dòna que no es pas vulgar. Tota la febre d'una imaginació ardenta, tot el deliri d'un feble malalt, vençut de la vida, y tota la poesia

seductora d'un esperit superior, les posa al servey dels seus idealismes bells, del seu fanatisme psicològich. Matèm la bestia en nosaltres, y la felicitat pura apareixerà. El cant es hermós y la visió sedueix. Nova queda presa en les xarxes del poeta ilusionat. Però la bestia protesta. Nova l'estima, y l'estimarà sempre; a ningú estimarà com a n'ell; mes el seu amor no serà perfecte. Y en el curs de l'obra d'en Bracco assistim a n'aquest curiós procés, d'una psicologia subtil, d'uns amors purs y grans en sa sublim imperfecció volant envers un fi impossible: la felicitat immaterial que no es pas feta pera'ls homes. Els veyèm lluytar a tots dos ab la bestia que porten en son si; heroicament, però inútilment. La bestia a la fi venç, la naturalesa triomfa. Nova sucumbeix primer. La seva intranquilitat, el seu neguit, la necessitat apremiant de que's concretin, de que's satisfacin materialment els seus somnis, els seus amors imperiosos, la porten fatalment als braços d'un altre home que, si no cantava res, deya veritats: veritats que no li deya l'altre, però que sentia qu'eren verdaderes. Es un home que li diu «no m'estimis, però estimemnos. Un quart, mitja hora vivim fruhint, que viure es fruhir, qu'estimar es petonejarse. Y els petons qu'en la vida tots necessariament hem de fer y hem de rebre puig que som homes, puig que som besties, y que'ns nega a voltes el ser a qui més purament estimem, tenim d'escamparlos o recullirlos ahont els trobem encara que sien infectes.» Nova besa y es besada per un home d'aquells que no estimen, però besen. Y Lucio, qu'estima, no sab besar. Ella inconscientment, però instintivament, li demanava la perfecció del seu amor, mes ell en sa follia ideològica no ho ha comprès, ha resistit, y ella ha caygut feblement, humanament en una hora tonta. Lucio sucumbeix després. La cayguda (diguemne cayguda) de sa estimada ha enterbolit els seus somnis. S'ha gratat el pit y ha trobat sang, sang de gelosia, de rabia, de desesperació. «Si—confessa—heu fet lo inevitable. Jo meteix he posat junts un mascle y una femella, y el mascle y la femella han fet lo que devien fer.» Y ell meteix se sent mascle. Una noya de pagès, lliure infant de la natura, una d'aquelles noyes que a quinze anys ja són dónes y que quan se casen—per això's casen—ja són mares, apareix ab un gran ram de flors luxuriantes als seus ulls enlluernats y encara espahordits pel gran desastre de les seves alucinacions. Es l'afillada d'un rector de fòra que viu en ple camp, que coneix els raigs de sol fecondants de la terra palpitanta, que sent les halès tèrboles de les besties abrahonantse, que veu als homes miserables però forts en llurs flaqueses instintives, en llurs amors ardents, en llur desitj de viure, y que ho comprèn tot perque es Deu qui ens ha fet

així y per lo tant així devèm ésser. Es hermos aquest tipo de capellà de poble, ¿veritat? Donchs Lucio, com avans Nova, triomfa vulgues no vulgues de si meteix, y canta a la pagesa complacenta un himne al goig y a la sensualitat font de vida: un himne ben diferent dels qu'entonava parlant ab Nova.

Evidentment l'autor, pera fer més ample'l símbol, ha escullit aquest infant tot instint, tot natura, que viu y estima a ple sol sense avergonyirse, com instrument de redempció pera l'ànima desequilibrada del protagonista. L'autor podia trobar un final tal volta més lògich pera'l drama en sí, reconciliant els dos amants fins aleshores platònichs, augurant-elshi pera l'avenir uns amors perfectes y harmònichs en llur equilibri espiritual y carnal; però ha preferit—a mon entendre molt encertadament—fer servir d'instrument de regeneració aquest nou element, simbolisant la vida pura e instintiva. Puig en la pensa de l'autor es sols aquesta la que triomfa, la que transforma y regenera al protagonista. Els somnis malaltichs han passat; una nova vida comença. Cullim de la terra feconda les flors a grapats, encara que'ns punxin llurs espines, y somriguem carinyosos a la dòna esplèndida dels grans amors y dels grans pecats ingenuus.

Aquest es, en línies generals, *Il Trionfo* d'en Bracco, que no puch detallar com se mereix. Me limitaré a dir qu'es una de les obres més equilibrades y arrodonides del modern teatre italià. Se veu bé que l'autor ha concebut en moments d'inspiració y ha escrit en instants de claretat espiritual, que rares vegades coincideixen en la exteriorització d'una obra artística ben pensada. D'aquí en ve l'harmonia exquisida que respira tot el drama; l'harmonia del medi ambient ab l'acció, ab els tipus, ab els petits incidents y detalls que animen el quadro, y sobre tot ab el llenguatge que parlen els diferents personatges, tan just, tan natural, tan lògich, tan expressiu de llurs estats d'ànim, de llurs passions, sentiments y mentalitat. Y encara hi admirèm un'altra qualitat ben remarcable, qu'es la elegància y bon gust en tractar assumpte tan rellescós, sens aparèixer may la grolleria o la indecència. L'autor fa dir als personatges tot lo que deuen dir y en la forma que, essent qui són, ho han de dir, però els hi fa dir finament, discretament, sense per això deixar d'ésser naturals y gràfichs.

En Garavaglia ha triomfat novament ab aquest drama tan humà, y lo qu'es més, han triomfat també alguns actors de la seva companyia que, essent discrets com ja he dit altres vegades, no havien, en cap obra de les que han fet, arribat al grau de perfecció que mostraren en aquesta. ¿Es degut a ésser el drama tan humà que l'hagin sentit tan bé y tan bé l'hagin reflectit? Sia lo que's vulgui, lo cert es que tant en conjunt com indivi-

dualment, *Il Trionfo* es l'obra que'ns ha sigut millor servida per la companyia italiana, distingintse notablement en De Riso en son paper de capellà, la Farina, en Picasso y en Colaci.

En quant a n'en Garavaglia, ja no sé qué dir. Tot elogi resultaria petit pera dar idea del seu treball. El comprèn y el sent ab tanta intensitat el seu paper, que'ls més petits detalls d'exteriorització, les més sobtills transicions, brusquetats, nerviositats y raptés de tendresa o de furor, les més delicades tonalitats de sa veu insinuanta y maravellosa, y les més complexes actituds y expressions de sa fisonomia expressiva, semblen improvisats en escena. No's pot viure millor un personatge sobre les taules ni ab més intensitat ni ab més naturalitat. Indubtablement en Bracco no imaginà un tipo més igual al que en Garavaglia encarna.

Il Trionfo es un verdader triomf pera en Bracco y pera en Garavaglia, y potser també ho es un xich pera nosaltres, que fa temps sostenim que sols ab obres com aquella y ab actors com aquest arribarem a triomfar de moltes rutines, de molts convencionalismes y de moltes hipocresies.

Al publicarse aquestes apreciacions meves, ja haurà sortit de Barcelona en Garavaglia. Ab recança'l despedim y ab dalé esperem que torni a renovar sa saludable campanya en pro del veritable art dramàtic modern. Consti que'ls bons amichs que aquí deixa'l comprenem y l'ajudarem sempre en aytal campanya.

EMILI TINTORER

NOTES BIBLIOGRAFQUES

Jochs Florals de Barcelona; Any XLVII de sa (sic) restauració: MCMV.

Després dels acostumats preliminars que constitueixen la crònica de la venerable institució, obren el volum els dos discursos reglamentaris del president y del secretari del Consistori.

El *Discurs del President* senyor Ubach y Vinyeta presenta l'estat actual del nostre problema nacionalista de manera a suprimir-ne tot l'aspecte que, en el transcurs de la lluita, pot haver adquirit d'agressiu. Ab accents d'enlayrat patriotisme parla de Catalunya, de son passat y de son pervindre; emperò tot dintre d'una gran correcció, evitant ferir susceptibilitats, fent, en una paraula, política d'atracció. Manera de veure molt encertada pera una festa com la de les nostres lletres, en la qual s'hi congreguen molts catalans d'aquells qu'encara avuy tenen por de que'l nostre moviment ens dugui massa enllà... Bona gent qui creu que les coses ben demanades no poden menys d'ésser con-

cedides de bé en bé; són els meteixos que, si ab arguments irrefutables acabau per acorrallos, s'ampararan d'un subterfugi y os diran:—Bé, si, jo sóch molt bon català, emperó catalanista...

Per això es que'l parlament del senyor Ubach es una bona oració apologística de lo que Catalunya ha obtingut y podrà obtenir del cofreu amorós y constant de l'arbre dels Jochs Florals; la lectura del meteix arrencà aplaudiments merescuts el dia de la festa, emperó potser hauria calgut sobre les probes depurar un xich aquella prosa no exempta de castellanismes y construccions vicioses, tenint en compte que'l volúm dels Jochs es quelcóm així com una manifestació oficial dels avenços que va fent la nostra llengua pel camí de son perfeccionament.

La *Memoria del Secretari* en Rossendo Serra y Pagès dintre la pauta a que de consuetut sol ajustarse aquest document, no deixa de presentar algunes idees pròpies que posen de manifest l'eclecticisme que informa'l criteri literari de son autor. Ens plau reproduhir el següent paragraf de la memoria, en el qual hi han censures pera'ls mal feyners de totes les escoles:

« La mania de rompre mollos vells, qu'en quant significa voluntat resolta d'un talent superior, es desllicament d'ales per remuntar victoriosament el vol, però en quant representa'l sectarisme fanàtic es anoreament xorch, porta barreges estranyes que allunyen la ingenuitat y la frescor, presentant l'obra artística faltada de ponderació y desequilibrada. Romanticismes regressius sense la lluminositat dels idealistes que'ls varen imposar; formes clàssiques, ampuloses, pobres de concepte; resonancies aixordadores que com el bombo mouen tanta fressa per la buydor que tenen, y obres incoherents ensemps qu'enigmàtiques que no's proposen la Belleza, sinó'l snobisme de temporada, venen a lluytar ab les composicions tradicionals de llochs comuns y frases sabudes, ab ressorts coneguts fa temps y respirant un ayre tan mansoy y casolà que constitueixen un art migrat, al que ab prou feynes salva la noblesa de l'aspiració. »

L'estil de la memoria es correcte y planer, y en ella's dona compte, d'una manera sobria y exempta d'apassionament, dels incidents a que donà lloch en el si del Consistori la diversitat de criteris al judicar els mèrits d'algunes composicions.

La composició *La Serra* d'en Joan Alcover, premiada ab la *Flor natural*, es un hermos quadret de la vida rural a Mallorca. Glosa una cançó popular y es remarcable per la correcció exquisida de la forma y per oferir ademés un rich vocabulari de termes usats en el llenguatge de les illes, perfectament incorporables al lèxic de la llengua catalana restaurada per l'esforç de tots.

Les *Inscripcions* d'en Gabriel Alomar distingides ab el primer accésit, són quatre sonets desiguals en assumpte y en mèrit. El que du per títol *Després del sacrifici* es el que més ens plau, essent també hermosíssim

el titulat *Etern idili*. Composicions com aquestes dues donen la mida de l'instrument preciosíssim que pot devenir el nostre idioma en mans tan pulcres y en cervells tan civilissats.

La *Llegenda del Montsant* d'en Joseph Carner (*segón accésit*) no es pas tot lo que del nostre gran poeta (perque en Carner ho es un gran poeta y ho serà més quan vagi acabant de ferse) tenim dret a exigir. Hi ha empleada en aquesta composició tota aquella traça del autor en crear imatges espléndides, en trobar els epítets més escayents y distingits y en fer ponderacions originals de tot allò que li plau ponderar; mes el fons de la composició apareix feble y boyrós, y's pert a través del devassall de poesia ab que se'n presenta als ulls. També'ns ha de permetre en Carner que li retreguem l'abús dels alexandrins mal accentuats y d'aquells altres en que cal desfer una diptongació o produhir una sinèresis pera obtenir el ritme cabal. Llicències són de les quals se'n deu usar ab moderació y que'l talent d'en Carner logra evitar sempre que vol.

La composició premiada ab la *Englantina*, o sia *La Nit al Montgrony* de n'Antoni Bori y Fontestà, es un enfilal de tradicions catalanes relatives al famós comte l'Arnau. Considerats fragmentariament quiscun dels elements d'aquest poemet ciclich, tenen un valor folklòrich que'ls fa molt recomanables; la versificació resulta apropiada al genre y no es pas incorrecta en general. Emperó, pera ferne de tot això un gran poema (el poema del comte l'Arnau) pera obtenir la fusió de tots aquests elements, s'hi troba a mancar la grapa vigorosa del Geni, el dit que a l'impuls d'una visió amplíssima modela a grans ratlles els contorns de l'obra futura y obté de bones a primeres la ullada de conjunt. Després, sobre aquest primer esquema que l'artista's ha fet dins de si meteix, el treball d'acoblar materials y reduhirlos a substancia poètica es obra de bon gust y prou; bon gust que no li manca pas al senyor Bori y Fontestà y que fa d'ell un delicat poeta.

La poesia mística, al nostre entendre, es, com cap altra, aquella en la qual el Poeta deu més completament identificarse ab l'obra, si en ella ha de resplendirhi aquella gran qualitat, la sinceritat, qu'es potser sa característica. Poetes de talent hi ha que han produhides obres en diversos genres y han triomfat en tots; el talent y l'estudi poden suplir moltes coses, les passions poden ésser y són objecte d'estudi; y cab en lo possible que'l Poeta faci us de la experiència d'altri y exteriorisi sensacions qu'ell s'ha fetes seves ab la força d'assimilació qu'es patrimoni dels cervells privilegiats. Mes pera produhir poesia mística, s'ha d'ésser místich: es condició essencial.

Ara bé: el senyor n'Arthur Masriera, veritable home de món, periodista distingit, y sobre tot, coneixedor eruditíssim de les literatures clàssiques, no pot ésser un mistich; ens atrevim a afirmarho rodonament: no es un mistich.

Per això sa poesia *La Corona d'Espines*, premiada ab la *Viola d'or y argent*, ens apar, correcta si, molt correcta, emperò freda; religiosa, molt religiosa, emperò mancada d'unció. Es aytal poesia una mostra de la erudició de son autor, quelcòm així com una composició didàctica destinada a fer recordar noms y fets relatius a la religió catòlica, utilisant el ritme y la rima per'ajudar la memoria. Per això, y per lo que avans hem dit dels talents del senyor Masriera, ens dolèm aquí de que s'hagi imposat el *parti-pris* de fer poesia religiosa; ell qui, n'estèm segurs, podria ferne de profana ab moltes majors probabilitats d'èxit.

Tornant del Paradís, poesia distingida ab el *primer accésit a la viola*, es l'obra d'en Martí Genís y Aguilar. Té de ventatge aquesta composició que, encara que de tema bíblic, ne tracta tan sols lo que té d'humà'l tema escullit, y que'l títul de la composició ja indica prou. La forma es cuidada, trobantshi no obstant moltes assonancies defectuoses com a conseqüència de no distingir les vocals breus de les llargues tan distintes en la nostra llengua, fent rimar, per exemple, *tresor ab tot, cèl ab monument*, etc. Això que no's tenia gayre en compte deu anys enrera, e'ss fet avuy del tot imperdonable, donchs cal deixar pera'ls castellans la facilitat que'ls cinch únichs sons vocals de llur fonètica'ls hi ofereixen pera fer versos.

El *segon accésit* correspòn a la composició del senyor en Lluís B. Nadal titulada *La Llantia del Santíssim* de la qual pot dirse que la forma n'es absolutament perfecta y tota ella ben ajustada al sentiment religiós en que s'inspira.

Guanyadora de la *Copa*, premi de la prosa, es la composició *En Ton de la Muga*, del senyor en Manel Durán y Durán. Son autor l'ha qualificada d'«estudi pera una novela», y en efecte no es pas gayre més queaixò. La figura del Ton, l'esguerro de la natura, l'ésser frapat al neixer de la tara d'idiota y que un cos mesquí condemna a perpetua ostracisme dintre la humanitat que l'ha produhit, es un estudi soperb. Mes tocant al quadro, ó sia la novela propiament dita, hi manca del tot; per manera que'ls petits episodis que tenen lloch entorn de la figura principal estàn molt lluny de formar ab ella un tot harmònic. Calia que la novela fos tractada més extensament pera que el cas patològich-moral del Ton hi quedés adhérit molt menys superficialment de lo que ara hi està!

La Muller d'en Miquel Roger y Crosa, distingida ab l'*accésit a la copa*, es una obreta

ben arrodonida, producte d'una observació penetrant y delicada. Hi ha en tota ella tochs de novelador d'empenta.

La traducció del *Veni Creator* fet pel senyor Pere Palau que obtingué el premi del senyor Bisbe de Vich, traheix les dificultats de la traducció de l'himne litúrgich; cal permetre algunes llibertats literaries pera que sien possibles tasques d'aquestes.

El *Via-crucis* d'En Manel Folch y Torres, es una poesia religiosa de cayent popular, que guanya'l premi del difunt senyor Bisbe de Tàmasso.

Un enfilall de poesies titulades *Rurals (impressions de la meua rectoria)*, de mossèn Angel Garriga y Boixader, conté un cert nombre de descripcions, sovint encertades, dels diferents aspectes que les festivitats de l'any imposen a un poble rural; hi ha en aquesta coleccioneta algunes glosades d'ayre popular plenes d'encis y naturalitat.

Per fi, el *Discurs de gracies* de Mossèn Antoni Alcover, clou el volum dels Jochs. Se tracta d'un troç de prosa, d'aquella prosa tan especial del doctor Alcover, en que una oratoria planera y francota tanca delicadeses de llenguatge y subtilitats inesperades. Aquesta manera ingenuament persuasiva d'argumentar es ben bé la propria del propulsor incansable de l'obra del Diccionari

Y demunt de la taula tenim encara'l volum dels Jochs Florals de Mallorca, de 1904, del qual pensèm ocupàrnosen aviat.

R. MIQUEL Y PLANAS

NOVES

En compliment de l'article sisè dels Estatuts, la Junta Permanent de la *Unió Catalanista* convoca Concèll general de representants pera'l diumenge 29 de l'actual, a les 10 del mati, en el local social de l'«Aplech Catalanista» (Portaferrixa, 28, pral). En aquest Concèll, que's rependrà a les 3 de la tarda si així convé, se tractarà de l'estat de comptes, admissió de socis, provisió de càrrechs (president, secretari y dos vocals) per disposició reglamentaria, y discussió de proposicions.

Les entitats qual ingrès en la *Unió's* discurtirà, són: Lliga Nacionalista Catalana de París, Associació Catalanista «Sang Nova» de Sans-Hostafranchs, Associació Democràtica Nacionalista «L'Avenir» de Mataró; y els periòdichs *La Tralla y Progrés*, de Barcelona, y *Serèml*, de Tarragona.

L'«Associació Wagneriana» s'adreça a tots els aymants de la música, y a tots els qui desitgen l'avenç de la cultura de nostra terra,

pera oferirlos y posar sots llur zel y protecció'l projecte de la publicació de les partitures completes pera cant y piano, ab lletra catalana, dels drames lirichs de R. Wagner. Aquesta empresa grandiosa ha esdevingut possible després de treballs y entrevistes personals fets ab els propietaris y editors de dites obres a Alemanya, com els senyors Schott y Söhne, de Mainz, y Breitkopf y Härtel, de Leipzig, els quals han ofert a la «Wagneriana» llur valuosissima cooperació. Aquesta obra, que traspasa les lites, aquí desgraciadament reduhides, d'una corporació, pera pendre'l caràcter de nacional, ha vingut essent preparada ja fa temps pels successius estudis y traduccions que ab tan bona rebuda publica dita associació.

Creyent ja arribat el moment d'assajar ab probabilitats d'èxit el coeficient de cultura de nostra societat, l'«Associació Wagneriana» ha decidit començar dita publicació ab el *Lohengrin*, obra de la qual els senyors Breitkopf y Härtel, de Leipzig, faràn una edició, tan pulcra com les alemanyes, pera cant y piano, ab lletra catalana, de precisament 400 exemplars. Si les suscripcions no arribaven a dit nombre, s'hauria d'abandonar el projecte.

Així, donchs, a tots els que vegin en el *Lohengrin* una deu de juvenívola inspiració del qui esdevingué prompte un dels grans mestres de la música; a n'els qui comprenguin el grau de cultura que representaria pera Catalunya son espandiment y assimilació en nostra parla; y a ne'ls qui endevinin la força que pera nosaltres constitueix el tenir una obra tan coneguda a punt d'ésser cantada precisament en català; a tots ells se dirigeix l'«Associació Wagneriana», refiada de llur cooperació personal. Quina victòria tan natural la de que sia en català com s'ensenyi aquí, a tothom, a cantar Wagner! Quina esperança, que sia també en nostra llengua com prompte's facin escoltar sos drames lirichs! Perque, si's realisa aquesta edició, el treball preparatori pera portar el *Lohengrin* a la escena restaria fet.

En sa virtut, els senyors Breitkopf y Härtel (Leipzig) y l'«Associació Wagneriana» (Barcelona), publicaran una edició de 400 exemplars del *Lohengrin*, partitura pera cant y piano, ab lletra catalana, baix les següents condicions.

1) El nombre mínim de suscriptors que's comprometin a adquirir l'obra ha d'ésser de 400. Si no s'hi arribava, el projecte s'abandonaria, sense que'ls qui s'hi haguesin suscrit tinguessin dret a cap reclamació.

2) El plaç de suscripció finirà'l 15 del proper novembre.

3) El preu per exemplar no serà superior a 16 pessetes. No's pot fixar ara definitivament, per les oscilacions del cambi; però no passarà de dita quantitat.

4) El pagament se farà efectiu al moment de rebre l'exemplar.

5) Els qui vulguin suscriures, que omplin y envihin a destinació l'adjunta targeta postal. Ademés de la firma, se recomana's dongui el nom y l'adreça en lletra clara.

També reculliran suscripcions el senyor Alvar Verdaguier (llibreria, Rambla del Mitj), y les societats ahont es repartit aquest prospecte.

—
Un diari local, commemorant el passat diumenge'l centenari del combat de Trafalgar, omple ses columnes de calificatius retombants, com *héroes, mártires, áureo libro de la historia patria...* etc.

No dirém fins a quin punt hi pot haver mártirs en un país de poques soltes, perque'ns fan tanta llástima'ls infeliços vençuts de Trafalgar com els de Cavite y Santiago; però en quant a héroes, el tipo clàssich es el d'en Rusiñol. Els demés, *filja*.

Lo que més ens ha agradat es allò de qualificar de Tirteu espanyol a n'en Quintana, això es, a n'aquell poeta (¿diguemli poeta?) tan gros y buyt com un bombo de regiment.

Es a dir, com a poeta espanyol no dirém que no valgués, encara que'ns sembli menos *guellardo y quelavera* qu'en Zorrilla. Ara lo qu'es de poeta de debò, ne tenia tant com nosaltres de bisbe o de castila.

Lo més que'n donariem d'un Quintana fóra un Teodoro Baró.

Es a dir, tot un tabernacle.

Que fóra molt donar!

—
Y ara qu'hem parlat de Trafalgar, bo serà fiarxse en el viatge d'en Loubet a Madrid, y en els entusiasmes de certa prempsa per una aliança franco-espanyola que diu que'ns treuria de totes les miseries y ens faria feliços.

Ara fa un sigle, aliats estaven els espanyols ab els francesos, y a Trafalgar van rebre de valent uns y altres. Però vés qui els treu el fum del cap a n'aqueixa gent. Aliarse ab França y acabar-se a Espanya'ls ganduls, els analfabets y els politicayres deuria ésser tot hu.

Tants que'n cria'l garbanzo!

Nosaltres ja tremolém per les heroicitats castiles que vindrien si l'aliança s'efectués. Si tots sols declararen la guerra als Estats Units, lo qu'es acompanyats la declararien no ja al moro, sinó a tota Europa.

Y rebrien.

Cops d'escombra, s'entén. Les bales de plom no s'han fet per les criatures.

Pera'l dia que'ls toqués arriar el *pabellón*, els proposém al general Fuentes, qu'en això hi es una especialitat.

Y a propòsit d'en Fuentes, de qui *La Tralla* digué que havia fet aygües *mayores*.

Ara que tant se preocupen a Madrid de que no's facin atentats anarquistes ab motiu de la visita d'en Loubet, podrien enviarli a n'ell y ja no hi hauria por.

L'extermini de dinamiters que ha fet a Barcelona es tal, que comprenèm que'ns l'envegim.

Es clar que'ns quedariem sense tonto, però bahl, el prohisme es el prohisme y també'ns sacrificariem per uns quants dies.

No més per uns quants, ey! Si masses dies fossin l'anyorariem, sobre tot ara qu'es ja tot nostre, que hi ha franquesa y que aviat tothòm li dirà de tu.

Inaugurà l'«Associació Wagneriana», la nit del 18 del corrent mes, les tasques del curs actual, ab una sessió en la qual s'estudià'l *Lohengrin*.

La sessió's composà de dues parts. En la primera en Joaquim Pena analisà l'obra, explicant detingudament l'argument de l'acte primer, indicant la vera interpretació que deu donàrseli, censurant de passada'ls errors

y anacronismes en que solen caure molts dels seus intérpretes.

Després fou interpretat el primer acte de *Lohengrin* (qual traducció catalana's deu als senyors Pena, Viura y Creuhet) a càrrech de la senyoreta Mercè y dels senyors Colomé, Vilalta y Boadella, baix la direcció del mestre Domènech Espanyol, director artistich de l'Associació.

Grans aplaudiments coronaren els treballs del conferenciant y dels artistes.

Publicacions rebudes:

L'Alabau, cançó popular catalana, XLIX de les publicades pel «Cançoner Popular», ab un dibuix d'en Cornet y les corresponents notes folklòriques. Preu, 10 cèntims. Dipòsit, Rambla de Sant Joseph, 11.

Crònica o Comentarís del Rey en Jaume. S'ha publicat el quadern quart, que conté una làmina ab la reproducció fotogràfica del crani del gran rey, feta en 1856, al ésser traslladades ses despulles desde'l monastir de Poblet a la catedral de Tarragona.

Fidel Giró impressor. — Carrer de Valencia, 233.

Segona edició de SOLITUT

La primera edició de la novela

SOLITUT

un dels èxits més grans de les modernes lletres catalanes, està agotada totalment ja fa dos mesos, haventnos sigut impossible durant aquest espay de temps servir les continues demandes que se'ns han fet y se'ns fan de la magna obra de Víctor Català.

Hem resolt, donchs, donar a llum la segona edició de

SOLITUT

que apareixerà dintre poques setmanes; y al anunciarho, advertim als nostres subscriptors y lectors, com també als nostres corresponents, que se serveixin concretar les demandes d'exemplars que necessitin, y anticipin l'avís pera demandes probables, a fi de que quedi tothòm atès segons els nostres desitjos y pugui tot amant de nostra literatura adquirir aquesta obra, una de ses més preuades joyes, que tant d'honor ha vingut a fer a la BIBLIOTECA DE JOVENTUT.

Pera'ls corresponents y subscriptors regiran les meteixes condicions qu'en les demés obres de nostra Biblioteca, posantse a la venda'l llibre al preu de 3 pessetes cada exemplar.